

K R E S Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia :

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a
GERHARD NÉMETH.

*Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti
 VIII. ker., Práter-ulica 44.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Španielsky kráľ Alfonz XIII. a matka jeho, kráľovna Kristina.

My platíme, ale kde je bursová daň?

nohé kraje doniesla ľudová strana do pohybu; veľa obcí a okresov žiada, aby pozemková daň menšou sa stala, bursová daň ale uvedená bola.

Liberálov to náramne škve a bolí, za uchom sa škriabu, do novin články proti nášmu pohybu a celej ľudovej strane namerané píšu; prečo? lebo sa boja, že sa im prekotia masné hrnce, že tie všelijaké honoráry a platy od rozličných ústavov vystanú, alebo menšími sa stanú. Slovom oni chcú, aby i ďalej to tak bolo, jako doposiaľ, aby kapitálu voľkalo sa, pozemky ale i ďalej aby stonaly.

My celkom ústavnou cestou chceme previesť sníženie dane pozemkovej a uvedenie dane bursovej; proti tomuto nikto nič nemôže mať.

A hľa liberáli predsa majú; osočujú nás, že náš úmysel nenie čistý; a že my hneváme sa na bursu.

Dečo. To ale nemôže nám nikto zazlievať, že žiadame, aby aj bursári platili, keď roľníci platia. Ba skorej môžu bursári platiť, lebo bez nich vyžije krajina aj ľud, bez roľníkov ale nevyžije ani pán Bánffy.

Potom bursár za dakoľko chvíľ špekuláciou tisíce a milióny môže vyhrať a nadobudnúť si, kdežto roľníci horko-ťažko musia pracovať, aby daň zaplatiť mohli, a až potom nasleduje starosť o výživu; o zbohatnutí z rôľ ani spomienky nemôže byť, lebo sluhovci sú drahí, daň je vysoká, úroda je neistá.

Liberáli hovoria, že daň pozemková nemôže stať sa menšou, lebo že by sa tým podkopala rovnováha krajinských príjem a výdavkov. — Lenže títo páni na tú druhú otázku, bárs tak potrebujú peniaze, tedy na tú druhú otázku nechcú nám odpovedať, prečo nechcú uviesť bursovú daň? Však keď chcete peniaze mať, keď nechcete rovnováhu krajinského rozpočtu bantovať, prečo nešlahnete na bursu takú daň, ktorá primerano by zodpovedala pozemkovej dani? Ale nech by ona dľa spravodlivej miery jakákoľvek malá bola, predsa by len bola.

Tedy páni liberáli, čo poviete na naše verejné riadky. Či sa snád' ućupíte a ďalej mlčíte, a ústa len tam otvoríte, kde treba ľudákom hrešiť, ľudovú stranu haníť; jej šlachetné ciele upodozrievať?

To nenie rovná, tým menej spravodlivá politika, ale je to len liberálnotatárska taktika;

zo sebeckej nesvedomitosti pochádzajúca fífika. Ústavnou cestou my i ďalej nedáme vám pokoj, zakiaľ si naše v mene a v záujme ľudu opätované slová nevšimnete; ľudu nepomôžete; bursu neodaníte.

Pod šafárením tatárskoliberalným už i tak chudobným stal sa ľud; svrhovaný čas je tu, všimnúť si jeho potreby, jeho vzdychy, jeho žiadosti.

Keby liberáli od nosa ďalej hľadeli, tak už i k vôli budúcnosti by si radšej všimnuli dobrú radu miesta toho, že teraz len hanu kydajú na nás v kóšerových časopisoch.

My sa ale toho nelakáme, lebo vieme, zkadiaľ duje ten vietor; aj to vieme, že jaké prasa taký kvik. Cieľ tedy neobsiahnete, nás neodstrašíte, vec zaspať nenecháte, masné hrnce pokojne vylizovať nebudete.

A keď aj nechcete snížiť pozemkovú daň, pokoja vám predsa nedáme, lebo ustavične vám budeme do ucha kričať:

„My platíme, bursová daň ale kde je?“

Jurko Sándorffi.

Odhalený, ľud mamiaci, liberalismus.

Sriadený vojenský zástup Molocha.

Moloch a jeho vojsko sú preto tak nebezpečné, lebo veľmi výborne sú organizované na základe toho najtuhšieho spoludržania a úplne zahateno účinkujú. Na čele nachádzajú sa: veľkapitál a jeho najmocnejší zástupcovia: títo radia predpojatý a žil života zbavený svet; oni rozhodujú nad vojnou a pokojom, nad osudom panovníkov a vlád, majú vplyv na volby, rídia politiku vlád. A toto je príčinou toho, že v celej Europe vlády a väčšiny snemovien jednu kašu fúkajú s nimi. Všetky zákonné a administratívne naručenia, ba i samé ozbrojené zástupy vojenské ich záujmy podporujú, tlač ale čo základ verejnej mienky usiluje sa len ich ciele oprávniť v nahámaní podporovať. Keby dajaké nariadenie v záujme ľudu vydané aj len zďaleka im trochu proti vôli bolo, alebo keby čo len zdánlivá nespravodlivosť stala sa na daktorej pijavici, huk pohoršenia by preletel sťa zkazo-

nosný víchor po tlači celej Európy; obecnosť čitateľské ale sťa sojka to opätuje, pretože je chromé na mozgy, z ktorých zmizlo slobodné smýšľanie.

Pri tomto mocnom zovnútorom apparáte ale nie menej škodlivá vnútorná ústrojná tiež pracuje na záhube celej spoločnosti. Náramne rozšírené tajné spolky pripravujú pôdu svojím miešlienkam, ktorými ľud kazia; a sú najusilovnejšími členami spojenia záujmov; gšeftári a prostredníci aj do tých najvzdialenejších a skrovnych obcí vleču svojich privržencov a učenie, kde vycicajú a znemravnia potom ľud.

Toto tajné rozširovanie je práve tak nebezpečná čiastka toho zkažonosného obora, ako sám ten hrozný Moloch, ktorý s vládou štátu a dľa zdánlivosti s ľudovládou sa spojil. Či sa to aj len myslieť môže, že by táto vláda na tak mocný prostriedok obrany sa opierajúca aj len dačo aspoň popustila zo svojich výsad, nech pomery v hocakej miere horšími zostávajú, nech zväčšuje sa bieda ľudu i po ten najvyšší stupeň, zakiaľ ju len zovnútorne násilie nerozdružga? Bez miery a konca chce bohatnúť; spoločnosť ľudskú ale vlečie do priepasti hroznej záhuby. A veď táto zdanlive mocne založená vláda na veľmi tenkých nohách stojí, pretože jeden úder, ktorý by národy k sebezavedomiu priviedol, vzkriesenie a zobudenie spoločnosti by ju hore nohama obrátili a navrátili pokazenú rovnováhu spoločnosti bez všetkého väčšieho prevratu; len triedy, ktoré národ tvoira a štátu sú-základom, by sa mali spojili a pred seba si vziali, že neodstúpia od uskutočnenia svojich záujmov.

Moloch kapitalizmu pod liberálnym práporom vyhráza sa našej spoločnosti, ľud roľnícky cicá a znemravňuje, utláča hospodárov, uvádza zkaženosť, nakáza politických mužov, núti vládu, aby mu slúžila i s urážaním a krivdou záujmov krajiny, veľkým krikom obuší každú slobodnejšiu mienku, zfalšuje národnú kultúru, vykorenjuje tie ideály, ktoré behom tisícrožiu boli podporou nášeho národného jestvovania, podkopáva pokoj vierovyznaní, rozširuje neveru, pôvodcom je výsadných tried, pri ktorých nezadlho sťa nájomníci budeme prinútení utiahnuť sa vo svojej vlasti, slovom konečnou zkasou vyhráza sa našej spoločnosti, znebezpečuje naše národné jestvovanie a slobodu.

Podáva: dr. Cachtičan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nenachádza sa už od 3. mája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárti országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkorút 35. (I. em. 2. ajtó).*

Tlačové pravota Krestana. Vyslúžilý farár, herský ľudák, neohrozený spisovateľ *Ondrej Rojko*, ktorého už raz predstavil kráľ. pravotár pred tlačovú porotu, lenže ho oslobodili, 3. júna bude mať tlačovú pravotu v Budapešti pre jeden článok, ktorým vraj kráľ. pravotárstvo obrazil. Dal by Boh, aby výsledok tejto obžaloby ten istý bol, čo prvý kráľ.

Rakúsko a my. V Tirolsku zomrel krajinský vyslanec *Guetli*, v ktorého okrese tedy nová voľba bude; z tejto príležitosti tamajší kat. volebný výbor s vyjadreným odobrením tamajšieho kniežata biskupa vydal príhlas, aby voličia len na takého hlasovali, ktorý tuho kresťansky smýšľa. Maďarország je ďaleko od Tirolska.

Už nenie ľavičiacťva. V Štubni vystúpil mameluk *Fraňo Justh*, a jednohlasne ho zvolili, protikandidáta nemal. V Breznove vystúpil mameluk *Mikuláš Ostrolucký*, a aj tohoto len vymenovali bez volby. V St.-Budíne vystúpil proti mamelukovi zednár liberál žid *Jozef Vészi*, a ešte aj židia proti nemu hlasovali, moc peňazi sa vydalo; čoho následkom to bolo, že *Vészi* cúfol, nedočkal koniec volby, kandidáž tedy tiež jednohlasne bol zvolený; v Pápe kordujú mladého mameluka *Lonarta Hegedúša*, a ani tento nebude mať protikandidáta. Kde-že je tedy ľavičiacťvo okrem ľudovej strany, ktorá nad svoju silu oponuje a pracuje?

Níže s pozemkovou daňou. Od posledného výkazu nasledovné obce žiadajú sníženie pozemkovej dane: *Gyepu-Kaján, Pakod, Véged, Batyk, Csabrendek, Tekenyé, Soós-Hartyán, Nagy-Rákfa, Cederlak, Oslí, Széplak, Sarrod, Hegykő, Péntekfalva, Ölbő, Egyházas-Hetye, Vaszar.*

Belgické volby. Spomenuli sme boli, že v máji budú v Belgicku doplnujúce volby krajinských vyslancov. Čo sme úfali, stalo sa. Katolíckych kandidátov proti socialistom s veľkou väčšinou zvolili, a kde sa im neušla absolútna väčšina, pri náhradných volbách pod istým zvíťazila. Krestania, ejhľa príklad! Aj belgickí občania dlhé roky stonali pod bremenom zednárskych liberálov, lenže vytrvali v oduševnenom boji a striašli čerta s krku.

Americko-španielska vojna. S dňa na deň čaká svet rozhodnú bitku. Španielske lode prišli k ostrovu Kube. A veď americké lode na každý pád chcely toto prekaziť. Španielsky admirál *Cervera* dokázal, že je obratným vodcom. Druhý admirál *Camara* ešte len teraz sa pohol zo španielskeho prístavu *Kadix* rečeného. — Povstalci počínajú sa už hnevať na Spojené Štáty a priateľsky sa chovajú proti Španielsku.

Delegacie sú už hotové so svojou pracou. Čo sme predpovedali, splnilo sa; rozpočet spoločných

výdavkov tak sa prijal, ako predostrený bol; ani tých 30 mill. zl., ktoré vopred boli zdvihnuté na konto državy, nenarobilo veľa galiby a pletky spoločným ministrom. Ba minister *Kállay* ešte i to povedal, že treba množiť lode, lebo náš obchod je veľký. Kedy-že už bude raz koniec spravený zvyšovaniu výdavkov a dane?

Volby vo Francúzsku ináč sa prevádzajú, nežli u nás. Na kolko môžu voličia toto vážne občianske právo slobodne užívať, už i z toho vysvitá, že *Lebon* minister a štátny tajemník *Delpench* prepadli a okres sa im ani neušiel, následkom čoho pravdepodobne zaďakujú. U nás by minister aj 50 okresov dostal.

Rastie počet kresťanských spolkov. Nielen na Horniakoch, lež aj na Dolniakoch sa zkladajú kresťanské úverné, pomocné a potravné spolky. Ku príkladu za Dunajom v mnohých obciach neľakia sa obetivavosť duchovných s týmito spolkami spojenej práce, a teraz už na mnohých miestach kvitnú také blahonosné spolky, kvitne ale aj blaho ľudu.

Nová pravota proti Zolovi zavedená 21. mája sa započala. Obecenstvo nestará sa už toľko o túto nepríjemnú vec, nežli predtým. Postavačí radšej sa prechádzajú a upijajú si, nežli by mali v teplej sieni pojednávania stáť.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 18. mája.

Pokračovalo sa v pojednávaní zákonného návrhu o spolkoch; v podrobnej dohode viacerí brali účasť. Dohoda veľmi živá bola. Pri 8. §. ohlásil sa *Albert Komjathy*, ktorý navrhoval, aby aj nepinoletí mohli byť členami takých spolkov. — *Gejza Makkfalvay* navrhuje to isté, lenže nepinoletí nemajú hlasu na valných shromaždeniach; menší návrh zadal aj *Kossuth*. — Veľký mameluk *Erdélyi* ale prosil mamelukov, aby pôvodná osnova bez zmeny sa prijala; a títo kývli hlavou, že tak to bude dobre. — Návrh *Makkfalvayho*, aby človek s vstúpením stal sa členom spolku, prijal minister a samo sebou sa rozumie, že aj mameluci. Štyri body (10. 11. 12. 13.) bez dohady boli prijaté; 14. §. pojednával sa s 15. §. na návrh *Polónyiho*. — *Apponyi* navrhoval a dôkazmi podporoval neobmedzenú zodpovednosť. — *Polónyimu* sa nepáčily dôkazy *Apponyiho*. *Apponyiov* návrh podporoval *Ivánka*, *Polónyiho* návrh zas *Kossuth*, *Müle*. Pokračovanie v dohode o týchto dvoch bodoch odložilo sa na druhé zasadnutie. — Nasledovaly interpellácie. *Apponyi* na oči vyhodil vláde, že falošným figliarstvom nechce svoj sľub vyplniť a previesť zmenu volebného zákona, aby volby čisté, slobodné a kurii čo súdu nad napadnutými voľbami podrobené boli. Návrh o zmene volebného zákona prosí čím skorej predstrieť snemovní krajinských vyslancov, aby sa už pri tých najbližších voľbách svedomitejšie pokračovalo.

Zasadnutie 20. mája.

Počasia bolo smutné, pršalo a zamračeno bolo; ale v snemovni vyslancov nevyzeralo to veselšie. Terajšia snemoveň vyslancov ani vtedy nevie do ohňa prísť a oduševniť sa k boju, keď o tých najvážnejších záležitostiach je reč. *Fr. Kossuth* odovčnil svoj zázlievajúci návrh v záležitosti toho 30 mill. doplňujúceho úveru, ktorý sme už v minulom čísle podotkli. Ostro česal vládu tak, ako aj mamelucký tábor; rozhorčeno zvolal, že také veci len tam sa môžu diať, kde väčšina závisí od vlády, a nie vláda od väčšiny. Slová *Kossutha* na toľko si nevšímli mameluci, že na návrh *Bárfyho* ani len pojednávať nezačali ten zázlievajúci návrh. Potom nasledoval denný poriadok. Pri 14. a 15. §§. *Erdélyi* vystúpil proti všetkým ľavičiacim návrhom, a na prosbu tohoto veľkého mameluka ostatní mameluci pôvodnú osnovu bez zmeny prijali. Ostatné odseky až po 48 §. tak chytro sa prijaly, jako by pri tak vážnej veci všetka dohoda zbytočná bola. Zo všetkých ľavičiacich návrhov jeden jediný prijal veľký mameluk a s ním aj ostatní poslúšní liberáli.

Zasadnutie 21. mája.

Pokračovalo sa v dohode o úverných spolkoch. Nasledoval 48 §. *Edmund Barta* žiada, aby sa na vidieku boli stredistá. Lenže návrh jeho bez výsledku bol. Pri 49 §. dlší návrh odporúčal národný vyslanec *O. Ivánka* do pozornosti mamelukom. V mene vlády proti návrhu sa ohlásil veľký mameluk *Lukáč*. Samo sebou sa rozumie, že mamelucký tábor odmrštil návrh *Ivánkov*. *A. Komjathy* na oči vyhodil mameluckej strane, že jej nezáleží ani na tých najvážnejších pojednávaniach, ona vraj len hlasuje, jako jej vláda huduje. — *Ivánka* zas ministrov karhal, že až vtedy sa ohlasia, keď je už zatvorená dohoda. Zmeny nestalo sa až do 54 §., kde mameluk *Erdélyi* malichernú zmenu pripustil. Tak sa prešlo cez §§. bez vážnejšej zmeny. Pri 66 §. *Mchay* a *A. Zichy* žiadajú, aby ho odbor pravosúdia znovu prepracoval. Minister vyhovel žiadosti tejto. Prijaly sa aj ostatné §§. Pojednávanie 73 §. ale na najbližšie zasadnutie sa odložilo.

Zasadnutie 23. mája.

Neodvisliak *A. Komjathy* napádal *Lepšényiho*, že oznámil v „Magyar Néplap“, že dielo o *Kossuthovi* zrejúce zdarma dostať uňho, lebo útraty jeden magnát zaoakryl. *Lepšényi* si na toľko všimol jeho reč, že ani do snemovne neprišiel. Potom sa prešlo na pojednávanie spolkového zákonného návrhu. Pri 78 §. navrhoval *gr. Alex. Beňovský*, aby 1 mil. ponoc nebola maximálnou, lež minimálnou summou. Veľký mameluk *Lukáč* prosil ostatných mamelukov, aby neprijali návrh *Lukácsa*. Títo ho poslúchli. Ostatné odseky bez dohady sa prijaly.

Zasadnutie 2. mája.

Lepšényi ohlásil sa, aby ukrotil rozpajedených neodvisliakov. Potom v treťom čítaní prijali zákonný návrh o kresť. spolkoch. *Bárfy* ale navrhoval, čo aj prijaté bolo, aby do 6. júna nebolo zasadnutie. Po zasadnutí *Olay* a *Pichler* proti *Lepšényimu* nahuckanú háveď na ulici nemohli do pohybu doniesť, ponevác policaji poriadok držali. Preto ale *Olay* udrel palicou po ruke *knaza* *Lepšényiho*, ktorý na túto neodvisliacku brutalitu odpovedať bude so 163. §. trestného zákona, dľa ktorého do 5 rokov čahajúce väzenie sa mu môže ujsť. Pekná sloboda je v Maďarorságu.

Učinkovanie ľudovej strany.

Ľudoví ablegáti, tak vospolok, ako jednotlivci zaslúžia veniec uznania. Keby nie ľudová strana, veru tí liberáli robili by to, ako chcjú, preto napádajú bez prestania ľudovú stranu, a dávajú zjavne svedectvo, akí sú oni priatelia slobody vôbec, menovite slobody slova.

Predseda ľudovej strany, *Ján Molnár*, opät prelát sv. stolice, nie je muž dnešný. Už ako kňaz mladý, neskôr čo farar v Komárne, so všetkou horlivosťou srdca šľachetného za slobodu cirkve sv. bojoval. Keď Alcin Csáky minister bránil krstiť, on krstil a plnil príkaz Spasiteľa: . . . „pokrstiac ich v mene Otca, Syna a Ducha sv.“ Vtedy chýr mena jeho aj hranice krajiny prestúpil, a všade schvalovali múdre a zmužilé zachádzanie jeho. Ministerstvo Csákyho sa pomínulo, ako ministerstvo Pombala, ktorý v Španielsku jezuitov bol prenasledoval a utlačil, Molnár ale stojí na čele takých výborných mužov, ktorých úlohu bude panovaniu liberálnemu koniec urobiť.

Molnár čo rečník je znamenitý. Ktorý tak vzdelaným veriacim, ako sú v Komárne, za 25 rokov slovo Božie hlásal, ten aj v sneme chýrečným rečníkom bude. Molnár menovite ale, čo aj jeho povoianiu kňazskému v prvom rade zodpovedá, zásady a pravdu, ako aj práva náboženstva nášeho zastáva.

Keď len v sneme stáva, liberáli strachom naplnení blednú, lebo dobre vedia, že liberálne „zásluchy“ verejne pretriasané budú. Boja sa ho, ako zlí duchovia s ätenej vedy. Preto keď len reč započína, už krikom veľkým kričia: eláll, eláll! po slovensky: odstane, odstane! Molnár ale neodstane, lebo pravda a slovo pravdy aj ponad hluk liberálov zvíťazť musí!

Že Gejza Kubinyi s civilným manželstvom je spokojný, to je jeho vec, keď ale všetci ľudia tak nesmýšľajú ako on, žeby zato statočných ľudí „gazemberovať“ mal, to je už iná vec, táto sa už všetkých nás týka, ktorú tak smýšľame, hovoríme a cítime, ako ablegáti naši. Keby Gejza Kubinyi vedel rozdiel, čo to znamená *pro foro externo*, a *pro foro interno* myslíme, že by vedel jazyk na úzde držať.

Zákon uvedený o civilnom manželstve, pokiaľ je zákonom, viaže občanov *pro foro externo*, to jest požiadavkám zákonu musia sa podrobiť, nemôže ale viazať občanov *pro foro interno*, lebo každého človeka privatné presvedčenie, svedomie a sloboda svedomia je nad zákonom, čo aj páni liberáli uznať musia, a čo uznal aj sám predseda snemu, Szilágyi, keď Gejzu Kubinyiho pokarhal a týmto spôsobom ľudovej strane satisfacciu dal.

Ľudová strana má v programme svojom revisiu cirkevno-politických zákonov, „nasledovne musí potrebu revisie hlásať na tom mieste, kde zákony tvorené boli; v parlamente.

Daromné teda prenasledovanie ľudovej strany. Zlato v ohni bude čistejšie, tak aj pri všemožnom utlačovaní ľudová strana silnejšia, a ablegáti jej srdca oceľového.

Jan Asbóth je opravdivý „parlamentier,“ čo toľko znamená, že na poli politiky nieta tej otázky, v ktorej by nebol sbehlý, ku ktorej by nevedel s veľkou múdrosťou prehovoriť, čo aj liberáli uznávajú. lebo reči jeho vždy s veľkou pozornosťou poslúchajú.

Ján Zichy gróf, ačkoľvek ešte mladý, ale v sneme už meno jeho mnoho váži, čo zvlášte vysvitá z toho, že keď svoju chýrnu reč bol držal o *socialisme*, tí najchýrnejší rečníci tábora liberálneho a opposície s nim boli polemisovali, ale jeho zásady, a vypovedané pravdy, menovite dôkazy toho, že liberalismus zapríčinil socialismus s jeho následkami, napadnúť mohli, znivočiť ale ani len s ďaleka nemohli.

Koľkokrát Páder, Major, Kubina, Maršovský (čítali ste o volbe v Nižnej-Lendve) Karol Kálmán, Buzáth rečia, na každom slovičku jejich svetlo presvedčenia a pravdy sa jasnie.

Len si spomenite na Zmeškala, ktorý o volbe varinskej bol rečnil, a viem, že si takto vzdychnete: Dajže Bože sily, zdravia týmto mužom ducha vznešeného, ktorí vlast milujú, pravdy náboženstva, slobodu svedomia zastávajú a bránia.

Aj tie zlaté slová ablegáta Juriša nezabudneme, že vtedy bude cirkev oslávená, keď kňazi *drevené križe* budú nosiť a nepôjdu sa zlatu klaňať, (ako Rosival!)

Pekná budúcnosť čaká na Štefana Rakovského, ktorý s posavadnými rečmi skvelé svedectvo vydal, jaké výborné vlohy veľkého rečníka a štátnika v ňom sa nachádzajú. Srdco jeho svätým plameňom horí za pravdu, za náboženstvo, ktoré neohrozene zastáva a nemilosrdne udiera na tábor liberálov, ktorí ničoho sväého si nevšímajú.

Mócsy a Lepsényi! Hružka naplňuje židov, a budovisko bursy až vo fundamentoch svojich trasie sa! Kto má oči, musí vidieť, že akú moc majú v Uhorku židia, ktorí nielen že sa hrozitánsky rozmnožili, ale už aj k vrcholcu bohatstva a vlády neslýchanej sichnu. Pomaly zaplyvia všetko: úrady, školské katedry, apatheky, šporitelne, fabriky, pokúpia hory, role, pasienky, urbárne a neurbárne majetky, majetky uhorských veľmožov, majetocky gazdov, ktorí ľahkomyselne aj na tie posledné grunty zadlžujú sa u nich.

Preto potrebné je, aby snahy židov v sneme pretriasané boli, aby ľud videl, že to nemôže byť jeho priateľ opravdivý, ktorý sebe všetko a tebe zhola nič!

Čo je teda ten *antisemitismus*? Nič iného, ako zavrátenie židov v ceste k všemožnosti, a hmotné pozdvihnutie ľudu využitého až do holej kosti.

Aladár Zichy gróf nasleduje šlapaje otca svojeho, Ferdinanda Zichy grófa. Slovom všetci jednomyseľne účinkujú.

My sa šťastlivými citíme, že na čele tábora nášeho tak výborni, a ducha šlachetného muži stoja, ktorých hlavný cieľ je: víťazstvo zásad kresťanských!

Predmiersky.

Z novomestského V. volebného okresu.

Nedávno mi jeden pán hovoril, že ktoréhosi liberálno-židovské novinky veľmi plakaly nad tým, že ľudová strana je jediná v našej vlasti, ktorá sa postupne šíri a vždy dostáva nových a nových prívržencov, že je ona jediná politická strana, za ktorú sa ešte vedia oduševniť občania. Rád by som bol, keby tie novinky vyslaly do nášho okresu niekoho, aby sa prezvedal o smýšľaní kresťanského občianstva. Som presvedčený, že by potom nielen plakaly ale rumádzgaly a zavíjaly svojou liberálno-židovskou papulou. Smelo môžem tvrdiť, že v našich katolíckych dedinách sotva je roľníka a vôbec človeka, ktorý by nebol vyznavačom kríža a tak vyznavačom ľudovej strany. Rychtárov a obecných prísazných u nás musia chytať, lebo sa voličia boja, žeby im potom pri voľbách páni slúžnovci a notariusi mohli rozkázať, aby zapredali svoje kresťanské smýšľanie a svedomie. Ba veľmi radostne ma prekvápi, že i hornie evanjelické dediny už nahliadajú, komu majú veriť a oddať sa s celou dôverou. Máme často príležitosť chodiť do Nového Mesta V., kde potom prídem do styku s evanjelikami, aká to premena u nich. Ešte pri ostatnej voľbe ablegáta dali sa zaviesť falošným a zaplateným prorokom, a dnes sa im už oči otvorily, s ľútosťou spomínajú svoje poblúdenie, a s oduševnením sa prihlasujú a priznávajú k ľudovej strane. Keby dnes bola tak voľba vyslanca, je isté, že pod zástavu ľudového kandidáta by si zastali všetci kresťanskí neodvislí voličia nie len r. katolíci ale i evanjelici a za liberálov by boli len židáci, úradníci, notariusi a krčmári, z roľníkov najviacej niekoľko korheľov, ktorí za tú besnicu aj Boha zapredajú.

Často rozmýšľam, čo je príčinou toho radostného javu. U nás katolíkov starostlivé otcovské účinkovanie a vplyvanie našich duchovných pastierov, ale veľmi veľikú zásluhu má v tom i založenie a pô-

sobenie Ľudovej banky v Novom Meste V. Tento ústav založený na čisto kresťanských základoch pod predsedníctvom Jeho Osv. p. grófa A. Pongrácza je pravé požehnanie pre náš ľud v Novomestskom a trenčianskom okrese. Mám šťastie častejšie zajst do banky a stýkať sa s tými ct. páni, ktorí jej stoja na čele, a tak smelo môžem povedať, že je to peňažný ústav nezaložený výlučne na gšeftovom ale hlavne na mravno-kresťanskom základe, nielen že vymaňuje ľud z rúk židovských úžerníkov, jakých u nás je mnoho, lež otcovsky poučuje a osvecuje tých čo chodili po krivých chodníkoch privádza, na pravú cestu. V krátkom čase už dožila Ľudová banka vďačné a pekné ovocie svojho účinkovania, naši roľníci bez rozdielu s celou dôverou sa ta obrátili, a aj spomínajú, že nejdu ta, jako do šparkassy, ktorá jich len využítkúva, ale sa ta utiekajú, jako ku svojim radcom a otcom.

Jako silne pracuje táto banka môžeme posúdiť i z toho, že jako som mal šťastie vidieť — prvý tento štvrt rok mala obratu 1 a pol milliona, jakú dôveru obecnstva požíva vidno z toho, že za rok má vyše 150 tisíc zl. vkladov.

A predsa sa my páni od banky ponosovali, že nestačia s peniazmi. Nuž spoluveriaci moji, menovite ale naši páni duchovní pastieri k vám mám jedno malé slovo. S ýkúsenosti viem, že ešte mnoho tisícov našich katolíckych peňazí, našich fundácií a rozličných základín sa nachádzajú uložené v židovských šparkasách, tak novomestskom jako aj druhých okresoch. Načo my máme dať narábať a rozkazovať s našimi peniazmi naším nepriateľom a nekresťanom, načo by sme dopustili, že by k pr. pri najbližších voľbách naše vlastné peniaze upotrebili oproti nám? Jako to urobili aj pri minulých voľbách u nás.

Každý nech si považuje za svoju kresťanskú povinnosť z rúk von vziať svoje peniaze židovským ústavom a nech jich uloží do našej „Ľudovej banky,“ kde odhliadnuc od toho, že sú peniaze najistejšie uložené, že napomáhame našu banku a tak seba samých — ešte k tomu uklady nám jako možno najlepšie ovocie donášajú, lebo „Ľudová banka“ platí od vkladov 5 percentov.

Držme sa toho „svoj k svojmu.“

Katolík.

Maďar a Slovák.

Dvom slovičkám týmto dľa toho, kto a jako jich pojíma, rozličný smysel býva prívlastňovaný. Vyznamenávajú ony ten už pomer, ktorý jestvuje medzi pánom a sluhom, mocným a slabým; predstaveným a podriadeným; už pomer braterský; zas ale vyobrazujú ony ne-svornosť, ba ano nepriateľstvo. Dva pochopy tieto: Maďar a Slovák mali by biť, keď nie

totožné (identické) teda aspoň jednovyznamné, pretože i jeden i druhý pochop jedno a to isté vyznamenáva totižto: oba sú obyvatelia Uhorska alebo lepšie rečeno, oba sú občania uhorskí. V jednej a tej istej vlasti a síce slobodnej vlasti len rovnoprávni občania jestvujú a logika tak hovorí, že občan je len občan.

Maďar nastupiac na pôdu tú, ktorú obýva až po dnes, za brata prijal Slováka a tak stali sa synami jednej matky, vlasti. Vlasti túto čo verní a povďační synovia ochotne pestovali a obhajovali tak, že sa dožila s pomocou Božou veku tisícletého. Kde bol Maďar, tam bol aj Slováka jak v krutom boji, tak aj pri zelenom stole. Spoločne pracovali na rozvinutí a blahobyte vlasti svojej a len asi 25 rokov tomu, čo nastal rozmanitý význam slov Maďar a Slováka. Teda práve v ten čas, v ktorý sa obapolne svedľadovať mali, tojest čas vyrovnania sa s Rakúskom. Len v novšej dobe nastáva medzi niektorými údami bratov týchto jakási neobyčajná priepasť, ktorá lúči ich jedného od druhého.

Nepredpokladáme, že by im snáď na sile alebo na lásky k vlasti ubývalo, ale pátrajúc po príčine nesnášanlivosti uznať musíme, že priepasť táto čo deň viac a viac sa otvára a jest čo sa obávať, že úplné otvorenie jej neposlúži ku prospechu milenej vlasti našej. Od čoho ale chráň nás Pane a Bože!

Za príčinu neobvyklého rozlučovania a oddiaľovania pripočítat máme s jednej strany materializmus, s druhej ale strany hynutie opravdivej lásky k bližnému a rozširovanie sa tak zvanej štátnej ideje, ktorú mnohí spoluobčania lebo chybné porozumejú alebo porozumeť nechcú. Materializmus svojou jednostatnosťou a hynutie lásky kresťanskej k bližným tým, že bez nej občianskeho života niet, jako som to už pripomenul. O štátnej ideji ale mienim sa vysloviť budúce.

Kornel Medriczky, učiteľ.

Svätý Anton z Paduy a chlieb chudobných.

Nový liek oproti trápeniam života.

Podáva: Šaštinčan.

(Dokončenie).

Id a čiň aj ty podobne! — hovoril Ježiš k zákonníkovi po tom podobenstve o milosrdnom samaritánovi. Kto si prečítal túto knižočku, tak primaj tie slová Ježišove, jako by ich On aj ku Tebe bol pravil. Ano, aj my čiňme podobne a rozširujme tu opísaný spôsob úcty ku sv. Antonovi.

To sa môže stať nasledovne:

Postavme pred obrazom alebo sochou sv. Antona dve pokladnice (pušky). Do jednej vkládajme naše na malý papierček napísané sťažnosti, (ku pr. Blahoslavený sv. Antone! Sľubujem toľko a toľko krajciarov alebo zlatých na chlieb chudobným, alebo niektorému chrámu, keď mi od Boha vyprosíš túto milosť. Avšak, nech sa vôľa Božia stane!); do druhej však vkládajme, až sme boli vyslyšani, sľúbené peniaze.

Kde niet pokladnice sv. Antona, odtiaľ možno zaslať sľúbené peniaze do inej najbližšej pokladnice, alebo sľub hneď tak treba urobiť, že tomu lebo onému chudobnému toľko a toľko chleba darujeme. Na to však pilne bedlime, aby sme to, čo sľubujeme, zrejme ustálili, lebo sľub náš prísne musíme brať a plniť.

Chlieb chudobným! Chlieb chudobným! S tým zveľadujeme slávu Božiu, odpomáhame biede ľudu a seba cvičíme v čnosti.

Prameňe tohoto sošitu:

1. Canipius-Boschüren, der hl. Antonius von Padua und das »Brod der Armen«. Freiburg (Schweiz) 1896. S odobrením cirkevnej vrchnosti.
2. Die Wunder des hl. Antonius von Padua in unserm Jahrhundert. Mainz, F. Kirchheim. 1896. S odobrením cirkevnej vrchnosti.
3. F. M. Laun. Der hl. Antonius in Toulon und das »Brod der Armen«. Nach der 4. Aufl. des französischen Originals. Stuttgart, 1896.

Životopis sv. Antona.

Sv. Anton narodil sa r. 1195. v Lissabone v Portugalsku zo zemänských, avšak zbožných rodičov. Nazíva sa „Paduanským“, pretože v meste Padue, v Italii dlhší čas učinkoval a tam aj pochovaný je.

Už v útlom veku piapofal láskou k Bohu a k P. Marii a ľúbil čnosť a dobročinnosť.

V 15 r. veku svojho vstúpil do kláštora ku Augustinom, kde sa venoval učeníu sv. Písma.

Jedna zvláštná udalosť r. 1220. rozhodovala nad jeho budúcnosťou. Ten rok priviezol korunný princ portugalský z ďalekej Atriky sv. Tela piatich mučeníkov, ktorých pohania pre ohlasovanie evangelia usmrtili. Pohľad na sv. mrtvoly hlboký dôjem činil na horlivého mladíka. I zahorel túžbou po hlásaní viery Krista. Vstúpil do rádu sv. Františkanov a o rok preplavil sa do Afriky už jako misionar.

Možme si predstaviť to horlivé učinkovanie jeho za rozšírenie kráľovstva Božieho!

Avšak Prozreteľnosť Božská iný cieľ mu vytkla. Ťažko ochorel, tak že bratia vyložili ho na loď a poslali ho domov. Neobdivujeme riadenie Božie! Východ schytil tú loď a zahnáł ju do Sicílie. Tu ležal sv. Anton nemocný za dlhší čas. V nemoci dostal zvest o veľkých činoch sv. Františka z Assisi. Toho sv. muža vidieť, na jeho skutkoch sa oduševnovat — bola včul jediná snaha sv. Antona. Sotva vyzdravel šiel do Italie ku sv. Františkovi a aby mu vždy na blízku môhol ostať, vstúpil tam do jedného kláštora. Tu cvičením sa v pobožnosti a v poniženosti pripravoval sa ku vysviacke.

26 rokov mal, keď bol za kňaza vysvätený.

Po posviacke žiadal biskup, aby jeden z tých, ktorí s ním vysvätení boli, vystúpil na kazateľňu a kázal. Nikto sa nahlásil. Predstavený vtedy naložil, aby sv. Anton kázal. Posluchnul. Nepripravený súc z počiatku nesmele a bojzливо kázal, avšak milosťou Božou rozhriaty ďalej rečnil tak výmluvne učene a ohnive, že celé poslucháčstvo so sebou unášal. Tento mimoriadny úspech pohnul sv. Františka z Assisi k

tomu, že sv. Antonovi poručil, aby sa celkom úradu kazateľskému oddal.

Bolo to riadenie a vôľa Božia!

Sv. Anton onedlho stal sa vehlasným a nevidaným kazateľom svojho veku. Keď kázal, hučal hlas jeho jako zvon. Volné a príjemné pohyby tela, vážna a velebrná tvár jeho zaujímali každéh. Keď raz r. 1227. v Ríme kázal, bol pápež Rehor IX. tak dojatý, že ho nazval archou úmluvy. Kdekoľvek kázal, hrnuli sa ľudia ku nemu v zástupocho, že ich nekdy i 30,000 shromaždeno bolo. Úady, dieľne, námestia ostaly prázdné, jakráhle sv. Anton na blízku sa objavil. Tužba ľudu, ktorý ho chcel počuť, bola taká veľká, že mnohí už v noci ostali, aby pre veľký nával ľudu mohli prísť na miesto, kde kázal.

Sv. Anton, ačkoľvek bol tak slavným kazateľom, bol vždy pokorným kľaštorským bratom. Bosy a s nepokrytou hlavou prešiel takmer všetky mesta Talianska a živil sa almužnou, ktorú si sám vyprosil. Duch jeho horel len množím česť a s'ávu Božiu a pomôcť v duchovných a telesných potrebách ľudu. Plamenným slovom svojím povzniesol v srdciach vieru, upevnil čnosť a štedrou rukou svojou hojil rany a kojil žalost.

Boh bol, ktorý ho viedol; ponevác toľkými zázrakmi ho vyznačil, kolkými nie jedného z pomedzi Svätých

Vidme z mnohých aspoň niektoré.

Jedna ženička nechajúc doma svoje malé dieťa bežala počuť kázeň sv. Antona. Kým ona zkrúšene slovu Božiemu načúvala, zatiaľ jej doma dieťa umrelo. Zhrozená nad tým bežala ku sv. Antonovi nazpák a prosila ho o pomoc. On riekol jej len slova sv. evanjelia: „Id, syn tvoj žije.“ Matka uverila a navraciac sa naša synka svojho, jako sa ihral s druhými deťmi.

Jedna pani nemohla vymôcť od svojho hriešneho muža dovolenie, aby Antonovú kázeň bo'a mohla počuť. I vyšla na vrchné poschodie domu zastala si v izbe pri obluku a — počula tu každé slovo, ktoré Svätý vypovedal, ačkoľvek na hodinu cesty vzdialený kázal. Rozpráva'a kázň mužovi, ktorý na kázni zo zvedavosti prítomným bol; a zázrak ten napravil hriešnika.

Jeden mladík z bujne samopašnosti dokopať svoju matku. Sv. Anton priviedol ho ku kajúcnosti; lež mladík v horkom žiali nad svojou vinnou tak ďaleko šiel, že si odfal nohu, ktorou bol matku svoju pohanil. Keď sa to sv. Anton dopočul, išiel k nemu drému mladíkovi, priložil odfatú nohu, prežehnal ju a hneď mu zase prirástla. (V. Čit. o Svätých. Č. V. str. 92.)

Sv. Anton, jak veľmi horlil v kázňach svojich za slávu Božou a za spasenie duší, tak veľmi šľahal v nich všetky prestupky, hriechy a neprávosti. Hriechu bol on najúhlavnejším nepriateľom. Keď počul, že včlakte neprávost sa vzmahá a ľud v bezbožnosti žije, ihneď vzal do jednej ruky evanjelium a do druhej sv. kríž a išiel tam — a kázal a karhal a napomínal, kým sa k Bohu zase nevrátili. Všeobecne známy je ten príbeh, čo sa stal v meste Rimini, Poblúdi mešťania nechceli račúvať slovám sv. Antona. I vyšiel on na breh morský a kázal tam rybám, ktoré sa tam v tak veľkom množstve shrnuly, že more pokryté bolo jich hlavami. Keď to zatvrdlivci videli, zapýrili sa, povolali sv. Antona do mesta a obrátili sa.

Pre veľkú zbožnosť a učenosť jeho bol mu sverený aj úrad učiteľský na bohosloveckých školách v Bologni, Toulouse, (č. Tulús) Montpelliere a v

Padue, v ktorom posledvom meste neskoršie stal sa aj predstaveným tamejšieho chyrného kľaštora.

Buh už tu na zemi odplácal zásluham vyvoleného syna svojho. Sám božský Spasiteľ sa mu zjavil v podobe malého chlapčeka a ho objímal.

Sv. Anton bol ešte len 36 rokov starý, ale cítil že sily jeho tak mnohým a neunavným namáhaním su už vyčerpané a že koniec života mu nadišiel. Utiahnul sa do samotnosti, aby nikým nemýlený ku smrti dokonále pripravil sa môhol.

13. júna r. 1231 chytró usnul v Pánu.

Po jednom roku pápež Rehor IX. vyhlásil ho za Svätého.

Po tridsiatich rokoch bol hrob jeho otvorený; telo bolo poružené, jazyk však bol čerstvý. Sv. Boraventura, ktorý bol tam prítomný, vzal ho do ruky, polubil ho a zvolal. O šťastný jazyk, ktorý si tak mnoho chválil Boha a aj iných si k tomu povzbudzoval; teraz je zrejmé, jak drahocenné su zásiuhy tvoje pred Bohom!

V Padue ku jeho cti postavili veľkolepý chrám, do ktorého r. 1307 jeho pozostatky s'ávnostne pochované byly.

Nábožný ľud válné navštevuje hrob jeho až po dnes a ctí tam sv. Antona, jako najvydatnejšieho pomocníka v trápeniach žtvota a chyrečného patróna ztratených vecí.

*Plesaj pannenstva ľalijo,
Ó svätý Antonine,
Lebo na Tvoje rameno
Ježiš s neba sa vinie.
On Tvú čistotu miloval
I Tvoju poníženosť,
Na Tvú prosbu udeľoval
Všem divotvornú milosť.*

*Tys' pravý syn poslušnosti,
Buď vždy našim príkladom,
By sme riastli viac vo čnosti,
Chránili sa pred pádom.
Navykaj nás striezlivosti,
Vrát nám ducha strážného,
O zrkadlo všej miernosti
Obhajuj nás každého.*

*Ty nádobo poctivosti,
Znič v nás klam a vôľu zlí
Bysme z utrhačstva na cti
Božiemu vyhli sídu.
Nálezcom vlej tú pohnútku
Statok náš nám navrátil,
Zlodejom vlej bázeň Božiu,
Cudzích vecí sa straníť.*

*Mrtvých slovom si kriesieval
Z lásky milosrdenstva,*

*Nevinným život hajival
Vždy z božského vyslanstva.
Vypros tiež nám život nový
Zbav nás hriechov otroctva;
By sme krehkí nepodlahli,
Veď nás k bránam kráľovstva.*

Sbierka milodarov

na cieľ slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej.
(Pokračovanie).

Michal Pietor (Bp.) 1 kor.; Eva Kuna (Bp.) 10 kor.; Jozef a Maria Perečka (Bp.) 2 kor.; Maria Friar 2 kor. (Bp.); Jozef a Maria Kelo (Bp.) 10 kor.; Jozef, Ján a Cecilia Machaj 6 kor. (Bp.); prv vykázaná summa 870 kor. 32 halierov; J. Sviba (Bp.) 5 kor. 40 hal.; tedy do hrômady: 906. kor. a 72 halierov. Pán Boh zaplac!

V Budapešti, 26. mája r. 1898.

Dr. Jozef N. Janda.

Útočište hriešnikov.

*Slabých sila, pevnosť, dúha techy krásna!
Ťarcha hriechov kruší, suzuje ma žasná.*

*Ó vypros milosti,
nedaj schnúť v žalosti
strápenej sirôlke.*

*Zažeň zlého ducha, do útroch mi búcha!
Obleč ma do bnosť kvetového rúcha!*

*Očisti ma verne
z blata vín, škvŕn černe
milosrdná Panno.*

*Svijam sa, chvejem sa, v srdci nosiac strechu.
Uprav ma z bludárstva k nad hviezdneho cieľu!*

*Zalej zápal vážne,
čo ma durí plašne
od Golgoty križa.*

*Korbáč plete priestup, tresty šprihá výčin,
v úzkosti ťa vzývam, boľasť duše líčim.*

*Utiš ponos, kliatbu,
vysmej pekiel žiadbú,
umori ma naskrz.*

*Pochodeň mi zhasla, tyckám vo tmách, v trni.
Lstivý príznak hrozí, lživý tasan frni.*

*Ach osviet chudáka
ty čarné majaka,
ty bliskavé svetlo.*

*Moja vôľa schladla, hrud' k schradnutiu blízko,
moje žitie smutnej pustiny strnisko.*

*v ktorú stranu zračím,
trpkosť, svízel spáčim,
nikde hoju, lieku.*

*K tebe sa utiekam, k tebe drahá matka,
ach priviň ku pláštu úbohé dietatko!*

*Daj skruchy, ľúlosti
do nádier, do kostí,
daj mi slz pokánia.*

*Nech skape jed slasti, čo ma vábil bodre!
Nech skvie slnko spásy na neba sa modre!*

*A kto neznal lásku,
v tuhom, stálom sväzku
nech stráva s Kristom.*

Dlhomír Poľský.

Tých všetkých et. predplatiteľov, ktorých predplatok už vypršal, úctive prosíme svoj predplatok obnoviť; tých ale, ktorí predplatili, preto ale „Kreštan“-a nedostávajú, prosíme peniaze reklamovať na pošte, alebo poukážku s tých peňazí nám poslať, aby dľa miery spravodlivosti pokročiť mohli.

Vydavateľstvo.

Kreštan'ský socializmus. Imrich Bende, nitriansky biskup 1000 korún dal na hlinickú ľudovú školu.

† Gladston. Tento výborný štátny muž Anglicka zomrel. Už mal vyše 80 rokov. Bol on apoštolom slobody a spravodlivosti; dľa arglických časopisov v tomto storočí je on tým najvýbornejším Angličanom. Celý život pracoval, chudobu miloval.

† Josef Herkély, bzinský (Orava) farár zomrel 26. apríla v 57. roku a veku v 31. roku kňazstva svojho. Nebohý bol horlivým kňazom a zakladateľom bzinského kreštan'ského potravného spolku.

† **Provincial piaristov.** Eraňo Frankl, táto horlivá duša, tento neunávný professor, neohrozený zastavateľ kat. stredných škôl zomrel 21. apr. b. r. v 56 roku veku svojho. Rád piaristov má koho oplakávať a smútiť. O. v. d. P.

Birmovka v budapeštianskom Jozefove bude 6. júna b. r. Ponevác v tomto okrese je asi 80 tisíc kat., v menovaný deň nielen knieža prímaš Vaszary, ale aj svätiaci biskup Boltizsár bude birmovať. Do tej doby k birmovke potrebné cedule v hocktorej stredtýždňový deň dostať na fare jozefovskej.

Birmovka. Pavel Szmrecsányi, spišský biskup — ako čujeme — 5. júniusa má v Novej-Vsi (Igló) sviatosť birmovania udeliť.

Nariadenie proti židom. Minister vnútra vydal nariadenie, že krčmári nesmia na žiaden pád prijívať záloh za pálenku.

Návrat. Michal Dunár, obuvnícky tovaryš v Malackách vprostred mája opustil protestantskú vieru a navrátil sa do lóna cirkve katolíckej. O povinnostiach s novou vierou spojených pekne ho poučil dp. dekan-farár dr. Kovács.

Milosť Ducha sv. V roku 1897. len v Spojených Štátoch asi 30 tisíc duší navrátilo sa do lóna cirkve katolíckej.

Veľká púť Slovákov a Moravcov v budapeštianskom Jozefove. 19. júna 6. r. jozefovskí farníci ku cti najsv. Srdcu Ježišovmu budú púťovať na pútnické sv. miesto Maria Einsidl (Pustavnícka Maria). A síce v spomenutý deň rano o pol-7. hodine po krátkej slovenskej kázni pohnú sa v mene Božiom pod náčelníkom kaplánom Jozefom Janda; pobožný spev zbožných pútnikov sprevádzaný bude hudbou. Večer ale po návrate udelí sa pútnikom so sviatosťou požehnanie. Na pútnickom mieste okrem obyčajných pobožností toho roku aj kázeň bude o preb. Panne Marii.

Obetivavá štedrosť francúzskych katolíkov. Dia najnovšieho výkazu francúzski katolíci 25 mill. frankov obetujú ročite na kat. školy; preto ale beznáboženská vláda núti ich aj na štátne platí.

Nábožná štedrosť. Ešte tomu nenie tak dávno, že sme boli sdělili ct. čitateľom „Kresťana“, s akou štedrosťou boli budapeštiansko-jozefovskí kat. veriaci duchovným na pomoci v zadovážení lurdskeho utešeného oltára, a hľa teraz znovu ich len pochváliť môžeme, že utešený sv. hrob nam postavil p. Jozef Rungaldier z Grödena za 580 zl., na ktorý tí najchudobnejší už doposiaľ složili a sobrali vyše 400 zl. Len tolko môžeme povedať. Pán Boh zaplac a požehnaj také duše!!

Kolko ľudí romre na svete? Dia štatistických výkazov na svete zomre každý deň asi 88 tisíc ľudí, čo do roka 32 millionov učiní; alebo podrobnejšie povedano: v každú sekundu zomrie jeden človek.

Rekruti sú v Amerike. V šarišskej stolici mali sa ku tohoročnej assentírke 5208 dostaviť. Ale len 2384 sa dostavili, z ktorých 627 prijali. 2824 neprišli na assentírku ponevác títo hneď všetci v Amerike sú. Hľa, čo spôsobilo panovanie hnusných liberálov.

Z biskupstva spišského. Martin Dolyák, hruštinsky kaplán poslaný je do Bzin za administrátora.

Púť. Kto by mienil b. r. z Oravy, Liptova, Turca a Trenčína na levočskej púti účasť brať, ten nech sa u vel. p. farára Jána Hattyára (Habovka, p. p. Zuberec) prihlási. Cena z L. Sv. Mikuláša do Iglova na II hej triede stojí 1 zl., na III-tej ale 63 kr., alebo ta i nazpäť II. kl. 2 zl., III. kl. ale 1 zl. 25 kr. Ale aj tí, čo níže Sv. Mikuláša vysadnú, tiež za polovičnú cenu na košicko-oderbergskej železnici do Sv. Mikuláša cestovať môžu, keď sa do 10-ho júna u vyšspomenutého farára hlásia budú. — Levočský odpust odbavuje sa každoročne 2-ho júla; pútnici teda z Oravy a iní, pohnú sa 30-ho júna o 12:58 minute popoludnie do Iglova; nazpäť ale vratia sa 3-ho po službách Božích na poludnie o pol 12 z Iglova.

Nežartuj s divými zvermi. V Bpešti jeden nezkúsený maďar kus chleba podal levovi do klietky, ale tak ako by s krotkým varovčíkom mal robotu, následkom čoho nielen chlieb, ale aj prsti Maďara zjedol lev. Tedy nenie dobre, s divými zvermi žartovať.

Degradacia u vojska. Minister obrany v Rakúsku 38 hradiských vojenských dôstojníkov zbavil hodnosti preto, že boli na pohrabe robotníka Rittersa, ktorého vojaci zastrelili pri demonštraciach proti Badenimu namerených.

Internát košickej-bohminskej železnice. Direkcia tejto železnice ustanovila, že pre deti tých, ktorí pri tejto železnici na takom mieste, kde niet škôl, službu majú, internát postaví. Tri mestá byly by to chcely obsiahnuť: Košice, Preššovan a Nová-Ves (Igló). Direkcia Novú-Ves si vyvolila, kde ešte toho roku budú tento ústav vybavovať.

Dobří vtáci. Policajnou vrchností pri nedovolennej hre boli nasledovní dobří vtáci prichytení: Náco Hoffman, Dezider Pick, Emanuel Fischer, dr. Sigismund Kraus; stalo sa to v Stolno-Belohrade. Nemyslíme, že by z týchto aj len jeden bol pokrstený.

Bohatstvo Rothschilda. Len viedeňský Rothschild taký je bohatý, žeby všetky magnátske statky české kúpiť mohol (39 kniežat, 107 grófov, 66 barónov je tam). Rothschild má 860 millionov zl. peňazí; Anglických Rothschildov majetok učiní 4800 millionov zl.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Objednávky sa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

DOFISY.

V Kremnici, 15. mája 1898.

Vážený pán Redaktor!

Žijeme časy všeobecnej netečnosti oproti všetkému, čo človeka činí šťastným a blaženým na svete. Náboženstvo, ten hlavný základ nášho časného a večného blaha, čisté mravy, zaujatosť za reč materinskú, sú tie hlavné body, okolo ktorých točí sa náš celý život zemský. Kto o tieto hlavné základy človečenstva nič sa nestará, jich nemiluje, ten je za živa mrtvý tvor, jako pre seba, tak i pre spoločnosť ľudskú. Lebo už starí Gréci mali za heslo: „človeče poznaj sám seba!“ Kto nechce poznať sám seba, načo je stvorený, zkaďe pochádza, a kto sú jeho príbuzní, ten nech sa nepocituje do spoločnosti ľudskej. Jedni zapovrhujú náboženstvo a reč svojich otcov, pre strach, aby snáď u mocnejších tohoto sveta, neprišli do nemilosti a poďozrenia, iní to činia z nevedomosti; a týchto posledných je najviac. Môžeš mnohým pekne hovoriť, poučovať jich, dobre radiť, neporozumejú Ťa, zostávajú hluchí oproti všetkému. Keď jich poučujúš a jím niečo radiš, s radosťou Ťa počujú — ale bez všetkého ďalšieho úžitku, vyčumí jím to chytro z hlavy. Menovite naša remeselnícka trieda, tak rečeno za nič sa nezaujímá, ľahostajná je o náboženstvo a rozkvet katolíckych spolkov. Mnohým milšie je presedeť v krčme, než niečo poučného prečítať, alebo snáď slyšať, jako by mu to snáď nejakú škodu prinieslo. Zkusujeme my to najlepšie pri spolkoch. Človek robí si výhlady do budúcnosti, že to pôjde lepšie s roka na rok, že väčšia zaujatosť sa ukáže, avšak mnohokrát človek sa trpkosklame, Všetky namáhania a práce, len tak na prázdno prešumia, bez všetkého žiaducného ovocia. Ale čo mám ešte ďalšie reči o tomto predmete šíriť? Poviem z rovna.

Tunajší katolícky tovaryšský spolok, usporiadal dňa 20. marca bež. roku, poučno-zábavný večierok. Dôstojný pán duchovný predseda spolku, povolal všetkých údov, ku spoločnému večierku a zábave, v miestnosti spolkovej, bezplatne; avšak tak málo sa toho sišlo, jako by to snáď pánom majstrom a mešťanom ku škode bolo slúžilo, alebo jím snáď nejaké výdavky zapríčinilo. Avšak, keď sa nám nejaká vec, na prvý raz nepodarí, nemáme sa hneď dať s nezdarom nastrašiť. Druhý takýto zábavno-poučný večierok, s rozmanitým programom v troch rečiach, usporiadal spomenutý spolok, v nedeľu večer, dňa 1. mája. Obecenstva sa teraz viac sišlo, než v marci, a myslím, že z prítomných nikdo neobanoval, že strávil v kruhu kat. tovaryšského spolku pár hodín. Len trochu dobrej vôle a zaujatosť treba so strany mešťanstva a pánov inajstrov, a spolok zajiste by prekvital ku spoločnému blahu, jak Cirkvi, tak i vlasti. Pán Boh pomáhaj i ďalej

Jeden z údov spolku.

—
PREDMIER, 1898. 20. mája.

Vážna Redakcia!

V mestečku našom 9. mája sídení boli p. učiteľia okresu považsko-bystrického. Mestečko ich s veľkou slávnosťou prijalo. Na domoch nacionalné zástavy

visely, a p. učiteľia na kočoch sa dovezli zo stanice do mestečka. S hosťami a dôst. p. kňazmi bolo nás vyšetridsať prítomných. — Zo školy p. organistu, ako domáceho pána, vospolok išli sme do chrámu Božieho, kde dôst. p. dekan, Jozef Steskal tichú sv. omšu slúžil, pod ktorou p. učiteľia uhorské marianske piesne spievali. — Po sv. omši šli sme do ovody, ktorú ct. p. Aranka Gregor, alebo ako ju dietky volajú, Aranka néni, už desiaty rok s veľkou milovnosťou vedie. Môžem povedať, tu sme sa veľmi dobre cítili. — Len keď je človek uprostred nevinných detí, cíti opravdive sladkosť slov Spasiteľa: takýchto je kráľovstvo nebeské. Malé dietky rozumno sa modlili, uhorské veršiky deklamovali, a zábavné, ale pozornosť a šikovnosť žiadajúce hry sa hraly. — Táto chvíľka nám všetkým milá bola, lebo všetko sa to pekne vydarilo, a Aranka néni si veľkú chválu získala, ktorej vždy hodná bola. — Z ovody išli sme do školy p. učiteľa Jozefa Štelcera, ktorý so školskými deťmi uhorskú prednášku držal zo zemepisu. Na dané otázky detí dobré odpovede dávaly, čo ovocie usilovnosti p. učiteľa bolo. — S výsledkom všetci bez vymienky sme boli spokojní.

Po tejto prednáške vydržovalo sa shromaždenie okresných p. učiteľov. — Predseda shromaždenia v peknej reči vítal svojich spolubratov na skálnom poli učenia. Vyzval ich a prosil, aby každý jeden k prednáškam dľa svojej najlepšej mienky prehovoril. Keď predseda, p. Ludevít Klika, p. bystrický organista a učiteľ reč svoju dokončil, Jozef Zloch p. bystrický učiteľ múdru prednášku svoju započal, v ktorej to dosočuvale, že včulajší spôsob učenia treba revidovať, menovite zemepis len v štvrtej triede má sa uhorský prednášať. K tejto otázke mnohí p. učiteľia prehovorili, a mienku Jozefa Zlocha z väčšej čiastky si osvojili. — Druhú prednášku držal Ignác Rechnitz, židovský učiteľ z Dolnej-Marikovej, ktorý tú starodánu pravdu vo veľmi múdro a pekne vypracovanej prednáške doťvedčil, že dietky školské v bohabojnosti a v duchu náboženstva treba vychovávať. O slobodnej vôli človeka, o vplyve mravnosti na skutky človeka, o zodpovednosti človeka za svoje skutky, môžem povedať, celkom v smysle kresťanskom vyprával, tak že, kto tak smýšľa, a ešte je židom, tomu už nič iného nechýbe, ako slová tieto: „Ja teba krstím v mene Otca“

Môžem povedať, s touto prednáškou p. Rechnitz každý jeden bol veľmi spokojný, čo usilovnosti jeho tá najpeknejšia odmena je.

Z tohoto nepriatelja naši aj to môžu vidieť, kto je chvály hoden, tomu mi uznanie neodopreme.

Ešte o vnútorných záležitostiach shromaždenia bola reč, a potom sme sa rozšli s tým presvedčením, že na takto smýšľajúcich učiteľov so spokojným svedomím môžeme dietky naše sveriť.

Ako hostia na shromaždení prítomní boli: dôst. p. dekan a farár, Jozef Steskal, Pavel Pálfi dekan a farár p.-bystrický, Jozef Štelcer, farár podskalský, Ján Mihályfi administrátor v Hornej-Merikovej, Jozef Mittuch kaplán p.-bystrický, Gejza Šmíd, kaplán predmiersky, p. Brunner, Róna, a mnohí iní.

Potom bol slavný obed u p. organistu mestečka nášeho. — Nemôžem zatajiť, že štedrosť p. organistu, Alexandra Tomana nemala hranice, ktorý nielen že hostov svojich pohostil, ale postaral sa aj o to, aby slavné bolo privítanie p. učiteľov. — Tiež vrúcne vďaky činíme ct. panej organistovej, ktorá farchy dňa tohoto znášala, a to s tou najväčšou vďačnosťou a ľúbosťou.

Tiež nemôžem a nesmiem zamlčať, že k vydávkám dňa tohoto so znamenitou summou prispel dôst. p. dekan mestečka nášeho.

Tolkoto o shromaždení p. učiteľov v mestečku našom.

Pri tejto príležitosti ešte aj to spomeniem, že v mestečku našom 26. apríla horelo, a nemilosrdný oheň sedem humien verných ľudákov na popol oabrátil.

Ešte aj jednu radostnú novinu vám sdeľujem. Po sv. Dachu započneme náš kostol, ktorý v 1899. storočný bude, prenovovať, o čom ale neskôr.

S úctou a srdečným pozdravením

Jeden prítomný.

TRNAVA.

Vážení Pán Redaktor!

pryblízuje sa sviatok najsvätejšieho Srdca Ježišovho. — Preto, ponevác po viac k nemu držaných deväť dňových pobožnosťach sa mi podarilo pre hylbský kostol, kde od nedávna soška Srdca Pána Ježiša vystavená je aj sochu srdca Pany Marie zaobstarat a obraz Sv. Rodiny csmelujem sa to podotknúť, že pán! čitatelia týchto riadkov tiež celou silou, aby sa namáhali rozširovať túto pobožnosť, keď rozširovateľom teje slubuje, že ich do Srdca svojho napíše a odtiaľ nikdy nevytre.

Môže sa to stať u každého horlivca, buď písomne kázňami štedrými obetami atď. Zvlášne po našich kostoloch, myslím, aj po domoch kresťanských by nemala chybeť socha, alebo obraz Srdca Pána Ježiša a Pany Marie, Sv. Rodiny, atď.

Kristus Pán slubuje, že aj tie domy požehná, kde obraz jeho Srdca vyveseny bude a cteny.

B. P.

Rok je tomu, čo sme k ct. odberateľom a čitateľom „Kreštan-a“ a spolu aj k všetkým uctívú prosbu dali, aby nás pri vystavení kostolíka možným spôsobom napomáhali. Do včufka od nasledujúcich ct. pp. milodary prišli:

Osv. p. biskup Nitra, Imrich Bende	5.—
Excel. p. Jozef Szilávy	10.—
V. Kapitula Nitrianska	20.—
Michal Sári a Szabó András Ferihegy	2.—
St. Freycing, Budapešť	1.—
Fr. Mogyorúsy, Bődöge Markota	1.—
Alex. Bugár, Pozsony	—50
Géza Klímo 50., Lucia 30., Ján 25.	
Maria Jászai 25., Rozália Ozsvár Mezőkovácsháza	1.50
Jozef Spóner, Vác	10.—
Štef. Bauer, Soroksár	—50
Menhért Tóth, Köös-Ladány	1.—
Imrich Hojszik, kaplán, Vág-Sellye	5.—
Karol Kovács, Gyöngyös	1.—
Aleš Medgyessy, Aszód	1.—
Jozef Horváth a Terezia, Malomháza	10.—

Karol Ferenczy, Sümeg	3.—
Štefan Bauman, T. Morác	1.—
Ferd. Kerschbaumayer, Hidegség	5.—
S. Kapitola Ostrihomská	20.—
Imrich Gombos, Zenta	1.—
Pavel Fekete, Kustics	1.—
Štefan Varga, Nógrád-Kálló	1.—
Štefan Helcz, Bert	1.50
Imrich Král, Diószeg	2.—
Horlivý čitateľ Kreštana, Hegybánya	1.50
Jozef Somogyi, Györ,	—50
Farnici Laksár Ujfalu	5.—
Alžbeta Giczi, Bogyoszló	1.—
Ján Juriga, Bisztricsény	2.—
Ladislav Báthy, farár Leva	1.—
Aug. Bruckér, farár Galgóc	1.—
Štefan Török, farár Szögyén	1.—
Ján Fabian kanon., Érsekujvár	5.—
Karol Rosznáky, farár, Nagy-Surány	1.—
Alex. Folkusházy farár Tótmegyer	1.—
Sbierka veľk. p. ablegáta dr. Imricha Janits, Budapest	32.—
Fraňo Koperniczky, farár Nagyöved	1.—
Štefan Jankovics, kaplán, Obars	2.—
Ján Dorosinyi, Nyitra Zsambokrét	.50
Leopold Pelczer, farár, Dorogh	1.—
Ján Kasper, Pozsony	—50
ml. Jozef Hatzlhoffer, Arad-Szt.-Márton	1.—
Kalman Tóth, Ungvár	—50
Dienes Kameráth, farár Alsó-Diós	1.—
Obec Kün 2 zl., Karol Szkicsák 1 zl., Ján Ondročka 50 kr., Ján Uradnik 30 kr., Ondrej Pajta 20 kr.	4 —
Štefan Kittenberger, Nemcsény	3.07
Julo Veszprémi, Petőháza — Gyár	2 —
Ján Litassy, dekan, Hegybánya	1.—
Josef Brühl, dekn, Ürmény	6.—
Štefan Nevizanszki, Pusztá-Zeliz	3.—
Štefan Árvai, Pátka	—30
Štefan Gzigler, N.-Zsambokreth	1.—
Ján Hajdu, Derzsénye	10 —
A. Néveny, Nyitra	10.—

Do hromady 209.87

Nech Boh nebeský mnohonásobne zaplatí všetkým dobrodincom týmto, prosíme spolu Duchu Svätého, aby milostou svojou zapálil lásku aj ostatných čitateľov „Kreštan-a“, aby ešte mnohí pohnutí milosrdenstvom v našom nábožnom podvyku nás podporovali, aby sme čím skorej za všetkých dobrodincoch našich v kostolíku našom modliť sa mohli.

Lapás Gyarmath.

Ján Pomykal,
farar.

Knižná polica.

Brezňové kvety (Milostné pražské Jezulátko) vydal kamelitský kláštor (Bpešť, VI. Huba u. 12). Cena utešeno v plátne viazaného a vyše 100 strán obsahujúceho výtisku 30 kr. Vrele odporúčame.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík. Dvojmesačník. Cena 1 zl. Vrele odporúčame.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

„Veľká Novina“, čili la saletteské pro-roctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta.** 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr. Vrele ich odporúčame.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčiči dr. Jozef Janda. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré Lujza Cery v Budapešti vydala.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestan“-a, aby ráčili dopisy v nedelu, alebo pondelok poslat, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Wustl bei Brandenburg. Cenoslav si pýtajte od Wintera z Trnavy (Pozsony megye) a od Vojtešského Spolku tiež z Trnavy. Len sa pridžajte svojej materinčiny a viery. — Vaše riadky z Ostrova tak vyzeraly, jako reč toho hlupáka, ktorý si pýtal kúštik vody a trochu chleba. — *Icik Chamrdák.* Len trezlivost! Nechajte sa pokrstiť, tak aj vás budeme zastávať. — *Čača.* Ja sa nečudujem, že Kaco-Maco šedivie, príde čas, že aj oplešivie. Videt, že len liberálna, to jest dočasná sila je v jeho modzгах. V júniusi

vám list pošleme; do konca mája ponáhľam sa dohotoviť preklad I. sväzku Spiragovho diela. V lete si aj my oddýchne; možné, že aj k vám si zaskočíme. — *Čachtice* Len veselsie; nenie dobre. vždy na smutné struny brnkat. — *Drbovany M. M.* Vaše riadky expedicie sa týkaly, ktorej sme ich aj odovzdali. Pozdrav susednému p. farárovi. — *Tekov. S. Kab.* Aj vy by ste sem mali zaskočiť si a turak dobrého fiškála si vziať. Inej rady vám nemôžem dať. A síce odporúčame vám dra Günthera. — *Holič.* To je pekne od vás, že ste uznali svoju chybu. Veru redaktor nemôže za expediciu a poštu. — Či to nenie čudná vec, v ozname stojí, že kosu „sv. Antona“ dostať u Jozefa Sohra v S. mogy Szille, a vy predsa pýtate sa, kde ju môžete dostať? Videt, že málo vrhkosti je vo vašich modzgoch. — *M. N. Mesto.* Dosť galiby mám pre expediciu, ktorej som poslal váš list.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korespondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo.* Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťari väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomysle.

Prosté a figliarske nápady.

Detský rozum.

Host: Povedz mi, Ičenko, koho miluješ viacej, či mamu alebo tatu?

Mama: Pravda mňa.

Ičenko: Ano!

Tata: Ale pravda ty mňa máš radšej?

Ičenko: Ano!

Host: A e povedz, kebys odo mňa jablko dostal, komu bys ho dal, mame, či tatovi?

Ičenko: Zjedel bych ho!

Detský rozum.

Súsed vidí na jablone Ferka, ktorý liepa sa, jako veverička; on ale nahnevaný zvolá naňho: fakuješ sa dolu, medzičím palicou sa mu hrozil.

Janko ale pokojne odvetil:

No keď ma už namastif chcete, prv sa aspoň najie n.

Cigán ako vojak.

Pri exeerke keď kaprál komandoval „na pravo“, cigán sa obrátil na ľavo; keď zas komandoval „na ľavo“, cigán obrátil sa na pravo. Kaprál sa ho pýtal, prečo to robí. Cigán odpovedal: „A čo, keby sme ša všetci na jednu stranu dívali, a nepriateľ by prišiel š druhej strany?“

Do pozornosti objednatel'ov kosy odporučame oznam Jozef Sohtovych kosi, v našom časopise uvrejnenny, a prosime ct. citatel'ov, aby svoje objednanie čím skorej nám sdelili na objednatel'skom hátku k 15-mu číslu pripojenom.

32111 sz.
btö 1898.

Ö felsége a király nevében!

A bpesti kir. btö törvényszék, mint törvényalkalmazó sajtó-bírótság Hammersberg Jenő bpesti kir. főügyész, mint sajtóügyi közvádlnak dr. Semadam Sándor bpesti ügyvéd által képviselt Misuth Antal vádlott ellen a „Krestán“ cz. lap 1896. évi 18. számában foglaltak miatt a btk. 258, 261, 262. §-ai alapján a 14542-98 sz. vádlevelben emelt vádak és az ezek felett megtartott esküdtszéki nyilvános tárgyalás alapján a mai alulirt napon és helyen tartott ülésben következőleg

Itélt.

Vádlott Misuth Antal mesterhelyi (Zólyomm.) szül. 31 éves rk. nőtlen vagyontalan büntetlen, zólyom-radványi lakost, plébánost a kir. sajtó-bírótság a „Krestán“ cz. lap 1896. évi júli 12-iki 19. számban „Dopisy“ rovatában „Bedlivý“, aláírással megjelent közlemény sajtói közzététele által az Ujbánya sz. kir. város tanácsa ellen elkövetett — a btk. 258, 262. §-ba ütköző — rágalmas sajtóvétségében, valamint Koperniczky József kir. állami anyakönyvezető ellen elkövetett — a btk. 262, 96 és 102 §-aiba ütköző — becsületsértés sajtóvétségében vétkesnek mondja ki: és ezért a btk. 262, 96 és 102. §-ai alapján mindazonáltal a btk. 92. §-nak alkalmazásával öszbüntetésül háromszáz (300) frt mellékbüntetésül kétszer ötven (50) frt pénzbüntetésnek 15 nap s végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésére itéli, mely az 1887. 18 t. cz. 1. §-ban meghatározott czélokra fordítandó s behajthatatlansága esetén 30 napi és 2-szer 5 napi összesen negyven (40) napi fogházbüntetésre átváltoztatandó; elmarasztalja a m. kir. államkincstár részére az esküdtek kocsibér és hidvám illetéke fejében 11 frtban, tolmács díj fejében 5 frtban, továbbá tanudijak fejében s pedig Bleszkány Ferencz részére 20 krban Hefka Janos, Hefkáné szül. Tuzsinszky Katalin, Tuzsinszky Tamás, Istvánné szül. Jandorfi Mária, Zongora Pálné szül. Katyina Anna részére egyenkint 10 frt 50 krban, Pittner József részére 23 frt 20 krban, Wolf István és Hesák György részére egyenkint 24 frt 50 krban, Lonyamer János részére 27 frtban, végül Koperniczky József részére 28 frt és így ezennel 195 frt 30 krban megállapított s kiutalványozva előlegezett eljárási költségnek, valamint az esetleg még felmerülő büntügyi költségeknek 15 nap és végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésében — megállapítja — az 1848. XVIII. t. c. 30. §. 3. p. alapján a pénzbüntetés s a költségek behajthatatlanságának biztosítására a „Krestán“ című óvadékanak vagyoni felelősségét és ezen marasztaló ítéletet jogerőre emelkedése után a „Krestán“ című lap elején indokaival együtt a btk. 277 §. rendelkezésének megfelelően — közzététetni rendeli.

Indokok.

Az esküdtek a fent körülirt cikkben foglaltakra vonatkozólag a btk. 257, 262 § alapján Ujbánya szab. kir. város tanácsa nevében emelt vád tekintetében kilenc (9) szavazattal, három (3) szavazat ellenében hozott határozatukkal a Koperniczky József kir. állami anyakönyvezető nevében a btk. 261, 262 § alapján emelt vád tekintetében pedig hét (7) szavazattal, öt (5) szavazat ellenében hozott határozatukkal vétkesnek mondták ki a vádlottat.

A törvény alkalmazó bíróság nem lát semmi okot arra, hogy az 1867. máj. 17-iki ig. min. rendelet 71 § által adott jogát érvényesítse s azért Misuth Antal vádlottat a most id. elj. szab. 69 § rendelkezéséhez képest az Ujbánya szab. kir. város tanácsa ellen elkövetett a btk. 258, 262 §-ba ütköző rágalmas sajtóvétségében, valamint a Koperniczky József kir. állami anyakönyvezető ellen elkövetett, a btk. 261 §-ba ütköző becsületsértés sajtóvétségében bíróság ia vétkesnek kellett kimondani.

A kir. sajtó-bírótság a btk. 96 §-a értelmében a btk. 262. § és 102. § alapján kirótt öszbüntetés megállapításánál súlyosbíto

körülménye fennforogni nem látott; ellenben enyhítő körülményű vette figyelembe a vádlott büntetlen előéletét és azt a körülményt hogy cselekményére nem magánérdek hanem a közérdek vélt sérelme indította; és az enyhítő körülmények tulnyomó számára s nyomatékosságára való tekintettel a btk. 92. § alkalmazását a büntetés nemének s mérvének megállapításánál indokoltnak tekintette.

Elítélt vádlottnak a felmerült eljárási költségek s a még felmerülő büntügyi költségek megtérítésében való marasztalása a hozott marasztaló ítélet jogkövetkezményét képezi az ítélet közzététele iránt tett intézkedés a btk. 277. §-nak rendelkezésén a vádbeli közleményt tartalmazó lap óvadéka vagyoni felelősségének megállapítása pedig az 1848. 18 t. c. 30. §. 3. p. rendelkezésén alapszik.

Budapesten, a kir. sajtó-bírótság 1898. április 25 üléséből a kir. btö törvényszék

Zsitvay, sajtóbir. elnök,

Bruanlos, jegyző.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. — Od Tisy 14.45—15.25. — Od Pešti 14.40—15.20. — Zadunajské 14.45—15.25.

R a z 9.90—10.20.

Jačmeň na krmenie 6.75—7.00. — Do pálenice 7.00—7.50. — Na pivo 8—9.50.

O ves 7.70—8.00.

Kukurica 6.20—6.30.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
23.70	23.30	25.20	22.20	21.50	20.70	19.90	17.40
			7½	8			
			14.10	8.20			

O t r u b y fajnové 4.40, grobovité 5.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fiziľa 6.25. — Malá 8.25. Hrach 8.50. — Pšeno 4.75—5.00. Konopné semä 8.25—8.50.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 32—40 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 5.75—6.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—59 kr.

7. **Telce.** Živé 28—30 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 65—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 66—69 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. tercy 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 1.70—2.40 kr. —

Slama. Na postielanie 1.30 kr. — Žup 1.70 kr.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Čo je Kathreiner-ova *zrnová*

Sladová káva Kneippova?

Odporúčania najhodnejší, jedine zdravý, pritom najchutnejší a najlacnejší kávový nápoj. Ona je čistý prirodzený výrobok v celých zrnkách a čísta od dokázaných, zdraviu škodlivých súčastí zrnovej kávy. *Kathreiner-ová* sladová káva *Kneippova* má jediná ten obľúbený zápach zrnovej kávy, ktorý obdrží skrze najvyššími odborníkmi vyprobovaný a všade uznaný *Kathreiner-ovský* spôsob dorábania. Jej hodnota je trojnásobná pre zdravie, chuť a sporivosť. Opravdová „*Kathreiner*“ by nemala viac chýbať na žiadnom rodinnom stole.

K čomu slúži *Kathreiner-ova zrnová*

Sladová káva Kneippova?

V štatistických rodin, ako aj v najviac verejných ústavoch ako dodatok k zrnovej káve, ktorú ona v jej chuti pôžitnejšou a príjemnejšou učiní. Veľký počet vynikajúcich lekárov predpisuje *Kathreiner-ovú* Sladovú kávu *Kneippovú* ako jedinú odporúčaniahodnú náhradu za zrnovú kávu, menovite pre deti, pre choré a slabé osoby. Podporujú chuť k jedlu, ľahko ztraviteľná *Kathreiner-ova Kneippova* Sladová káva aj skrz jej dobrú, príjemnú chuť po krátkom privyknutí všade sa pije vždy s väčšou obľubou.

Nech sa Kathreiner-ová Sladová káva upotrebi niekoľko ráz ako dodatok, alebo čistá, viac sa od nej neodstúpi!

Všade sa môže dostať.

Výstraha od naničhodných napodobení!

Oznam.

Prosím cteních pánov

majiteľov mlýnov,

že jestli by niektorí mali potrebu pre mladého a usilovného 28. ročného mlynára, k jakémukolvek verku, buďto do umelého mlýna alebo do običajného, môžem nastúpiť hneď. Som Slováč rodenný, nemecký a uhorský tiež trochu vyprávam, podobne aj rátať viem.

Atressa

u redakcie „*Kreštana*.“

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDAVATEĽSTVO „KREŠŤANA“ PRIJÍMA.

Jeden vodný mlyn v Boššaci

pod numerom 93, na dve pari kamene v dobrom mieste, ktorý má 10 šuchový spád, je na predaj, voda je istá, ani nevyschne, ani nevymrzne, a vprostreť dedine je, cena jeho je 2000 zlatých, k tomu mlynu je jedna zahrada, aj kúsok hory.

V páde, že by všetky peniaze kupiteľ nemal po hromade, môže aj na ráty splácať.

Predavateľ

Ján Mičkovič,

Bossáz numero 41. (Trenčianska st.)

P. T.

My nižšie podpísaní stavební podujimatelia ako odborní znalci odporúčame sa celému ct. obecnstvu slovenskému veškeré stavby, tak jako aj vezby, s pokrovom, mosty, gazdovské stavy, kostolyaa všetko čo do tohto odboru patri za ľavnú cenu z dobrého materiálu vyhotoviť.

S poníženou úctou

Ján a Andrej Janček,

podujimatelia a stavitelia v Liptovskom Ružomberku.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

TLAČIAREN

SVÄTÉHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Prosíme pozor dať.

☛ V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratnikom trochu na prsty klopol, všemožnými figlami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nie je hodná, aby sme ju do ruky chytli. — Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazmi vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost' kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trvácá, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponač následkom tohoto obyčajne zmáknú zadnú časť kosa.

Veľa gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponač ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosi kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 rokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosi „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kosa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Strieborná-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosi, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíni. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: **Ocelová kosa sv. Antona Sohra.**

☛ Obrázkový cennoslov zdarma. ☛

Čo smútiš, bratku?

Keď nemám lačného klobúka do žatvy!

Hm, nermúť, soberte sa a s dôverou obráťte sa k BERNÁTOVI KATTLEROVI, ktorý slamenné klobúky robí v HAJDU-NÁNÁŠI, on rozposiela po celej krajine najlacnejšie klobúky pre chlapov, pre ženy, pre deti, výše 15 kr.; pri objednaní 50 kusov 5 % spustíme, ale len žencom.